

Олександр Кадніков, Жар, із серії Граблі, 2011, фрагмент

Граблі

Олександр Кадніков
16.05-06.06.2012

...Но память-сучка – это черный-черный вигвам,
А на все грязно-черное есть свой Мойдодыр.
(З тексту пісні «Память», групи КРОВОСТОК)

«Хто я?», – розмірковує пан Х, дивлячись на літні приміські краєвиди, маленькі станції зі строкатими циганами й підлітками в синтетичних майках, на загадкові підприємства та іржаві труби, що проминають, проминають, проминають повз вікна розігрітої полудневим сонцем, наповненої, наче бідон парним молоком, запахами похмілля, вугілля, металу та шкіри розморених дачників електрички зі жорсткими сидіннями. «Хто я – між тим, що вже було, і тим, що ще попереду – між тягарем минулого і тягарем майбутнього?..» Він думає про те, що життя можна порівняти з пісочним годинником, в якому кожна секунда одразу стає минулим, стає ще одною піщинкою в кар'єрі пам'яті, і він сам також, а майбутнє поступово вичерпується. Вагоном, тим часом, співаючи, проходить людина без руки у військовій формі часів афганської війни, продавщиця пиріжків і кросвордів, чоловік із татуюванням і золотою печаткою, але без зуба, та міліціонер із чорними бездонними очима, з пістолетом і дубиною на поясі.

Пан Х не був на цій станції з того часу, як померла його дружина, бо все навкруги нагадувало про неї, все мало асоціації, які спрацьовували як гачки для цупкої пам'яті: лавка під яблунею, де вони грали в «дурня» щовечора після пляжу, кіоск на станції, де він купував продукти, звіряючись зі списком, який вона нашвидкуруч писала... Після кількох вогких і спекотних годин в електричці, пан Х, не зупиняючись на власній дачі, прямує до річки. Туди, де тополі й похилені верби, діти, тарзанки, де підступне бите скло під піском та вузькі в очереті. Змивши з себе міський бруд та знявши, врешті, денну напругу, він йде на давно занедбаний город, щоб перевірити, чи не дуже там заросло. А оскільки заросло таки дуже, пан Х проривається крізь соковитий і колючий бур'ян та листя, що лишилося з осені, розмірковуючи, що це, зрештою, краще, ніж йти, наприклад, мінним полем, де кожен крок може стати останнім, і думати, що життя, в цілому, і є мінне поле, що людина як комета, а хвіст комети – це і є пам'ять, така ж фантомна й зникаюча... Тут пан Х згадує про сапу і граблі, які мають стояти в сінях. Несподівано його нога стає на щось тверде, і він навіть не встигає поглянути вниз, як товста чорна палка вистрибує з темних заростів і вдаряє його по обличчю.

...У кожного свої граблі. Різниця тільки в тому, що в когось вони розкидані в занедбаних чагарях пам'яті, і щоразу, коли на них наступаєш, вони несподівано й чесно луплять по голові, збиваючи з ніг, а хтось цими граблями намагається мужньо розкидати свої спогади по купках, аби все тримати під контролем.

Справжні спогади жорсткі й несподівані – до них неможливо бути готовим. Вони як жахи, або привиди, що виникають раптово й негадано. А привиди у нас, як не крути, спільні, привиди, що передавались від батька до сина – у снах, правилах ігор, в інтонаціях і наголосах. Вони з'являлись у тьмяно освітлюваних кімнатах радянських квартир, забирали нас з дитсадків і проводжали до школи, ховались у ялинкових іграшках і поміж тарілок на новорічному столі. Ми знаємо їх з фільмів, книжок і пісень. Ми знаємо їх на смак, ми знаємо, які вони насправді. Знаємо їх кольори й голоси. Кожна фотографія Каднікова – це портрет нашого спільного привида, впізнаючи який, отримуємо удар по голові. Кожна фотографія як удар граблями – гіркий, наче тепле осіннє листя, солодкий, як згущене молоко, липкий і солоний, немов перша кров з рани, болючий, як ножове поранення, і гарячий, як вогнепальне...

Василь Скакун

Народився в 1967 році в місті Сімферополь, Крим. 1985 року закінчив училище по класу «Фотосправа». Першу фотовиставку «Далі, далі, далі...» (Сімферополь, 1988) було закрито за наказом Кримського обкому партії як «антисовєтську».

Фотограф 5-го розряду, Олександр Кадніков має досвід роботи 28 років. З 2003 до 2006 року очолював фотослужбу журналу «Профіль» (Київ), а з 2006 до 2008 був фоторедактором журналу «Експерт Україна» (Київ).

Автор фотографій до ста книг та трьох персональних фотоальбомів: «The best of Крым» (2006), «Ошийник» (2006) та «Окомі р» (Глазомер, 2008). Організатор і учасник більш ніж 100 фото та відеопроєктів в Україні та за кордоном (Росія, Німеччина, Великобританія, Польща, Італія, Словаччина). Автор ідей і активний учасник творчих груп та об'єднань «Кабул», «Брати Грім», «ім. Джордано Бруно», «Квас» і «Скіф».

Брав участь у трьох Київських Фотобієнале (2003, 2005, 2007 років), Місяці Фотографії в Братиславі (2009), в Севастопольському фестивалі «Війна і Мир» (2010), а також в бієнале сучасного мистецтва (Кельн, 2010).

Співпраця з арт-центром Я Галерея розпочалася з 2008 року – відкриттям персональної виставки фотографа «Тьма таракань». Наступна виставка «Гучномовець» відбулася в 2010 році за участі художників Ніни Мурашкіної та Павла Макова.